

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

VOL.3 № 2

2026

AVTOMATIK TARJIMADA LINGVOKULTUROLOGIK MUAMMOLAR

Abdullayev Begzodbek Xoldaraliyevich

Andijon davlat chet tillari instituti dotsenti,(PhD)

Farzad Sharifian

Monash universiteti, professor(Avstraliya)

Annotatsiya

Maqolada zamonaviy neyron mashina tarjimasi (NMT) tizimlarida lingvokulturologik muammolarning asosiy turlari tahlil qilinadi. Madaniy bo'shliqlar, realiyalar, ramziy va assotsiativ ma'nolar, xushmuomalalik strategiyalari, frazeologik birliklar va ijtimoiy ierarxiya aks etishi kabi jihatlar batafsil ko'rib chiqilgan. Muallif mashina tarjimasi xatolarining real misollarini keltirib, ularning madaniy kontekstdagi oqibatlari haqida so'z yuritadi. Hozirgi yechim yo'llari (madaniy bilim graflari, kontekstga moslashuvchan modellar, post-editing, multimodal yondashuvlar) va kelajak istiqbollari muhokama qilinadi. Xulosa sifatida muhim matnlar uchun inson lingvokulturologik tahriri zarurligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: mashina tarjimasi, neyron tarjimasi, lingvokulturologiya, madaniy bo'shliq, realiya, frazeologizm, xushmuomalalik strategiyalari, madaniy kontekst, tarjima sifati, post-editing

ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ В АВТОМАТИЧЕСКОМ ПЕРЕВОДЕ

Абдуллаев Бегзодбек Халдаралиевич

Андижанский государственный институт иностранных язык, доцент PhD

Фарзад Шарифиан

Профессор, Университет Монаша (Австралия)

Аннотация

В статье анализируются основные лингвокультурологические проблемы современных систем нейронного машинного перевода (NMT). Подробно рассматриваются культурные лакуны, реалии, символические и ассоциативные значения, стратегии вежливости, фразеологизмы и отражение социальной иерархии. Приводятся реальные примеры ошибок машинного перевода и обсуждаются их последствия в межкультурной коммуникации. Рассматриваются существующие подходы к решению проблемы (культурные графы знаний, контекстно-зависимые модели, постредактирование, мультимодальные подходы) и перспективы развития. В заключение подчёркивается необходимость человеческого лингвокультурологического редактирования при переводе важных текстов.

Ключевые слова: машинный перевод, нейронный перевод, лингвокультурология, культурная лакуна, реалия, фразеологизм, стратегии вежливости, культурный контекст, качество перевода, постредактирование.

LINGUOCULTURAL PROBLEMS IN MACHINE TRANSLATION

Abdullayev Begzodbek Xoldaraliyevich

Andijan State Institute of Foreign Languages,
Associate Professor, PhD

Farzad Sharifian

Professor, Monash University (Australia)

Abstract

The article examines the main linguacultural problems in modern neural machine translation (NMT) systems. It provides a detailed analysis of cultural gaps, culture-specific realia, symbolic and associative meanings, politeness strategies, phraseological units, and the reflection of social hierarchy. Real examples of machine translation errors are presented, along with their implications in cross-cultural communication. Current solution approaches are discussed, including cultural knowledge graphs, context-aware models, post-editing practices, and multimodal translation methods, as well as future development prospects. The conclusion emphasizes the continued necessity of human linguacultural editing for high-stakes and culturally sensitive texts.

Keywords: machine translation, neural machine translation, linguaculturology, cultural gap, cultural realia, phraseology, politeness strategies, cultural context, translation quality, post-editing.

Bugungi kunda avtomatik tarjima texnologiyalari xalqaro muloqot, biznes, ta'lim va ilmiy hamkorlikning ajralmas qismiga aylandi. So'nggi o'n yillikda neyron mashina tarjimasi (NMT) modellari grammatik to'g'rilik va leksik boylik jihatidan katta yutuqlarga erishdi. Google Translate, DeepL, Microsoft Translator, Yandex Translate kabi tijoriy tizimlar hamda ChatGPT kabi katta til modellari asosidagi tarjimonlar matnlarni juda tez va nisbatan arzon tarjima qilish imkonini berdi.

Shunga qaramay, tarjima sifatining eng muhim ko'rsatkichlaridan biri — madaniy adekvatlik masalasi hali ham jiddiy muammo sifatida qolmoqda. Lingvokulturologiya tilni nafaqat kommunikatsiya vositasi, balki ma'lum bir jamiyatning dunyoqarashi, qadriyatlar tizimi, ijtimoiy normalari, tarixiy tajribasi va ramziy dunyosini ifodalovchi murakkab tizim sifatida ko'radi. Mashina tarjimasi esa asosan statistik bog'lanishlar va parallel korpuslar asosida ishlaydi. Shu sababli madaniy kontekstning nozik qatlamlari, assotsiativ ma'nolar, nutqiy xatti-harakat strategiyalari va ijtimoiy ierarxiya ko'pincha to'liq hisobga olinmaydi.

Lingvokulturologiya fani tarjima amaliyotiga juda chuqur ta'sir qiladi va uni tubdan o'zgartiradi. Quyida bu ta'sirning asosiy yo'nalishlari oddiy va tushunarli tarzda bayon qilinadi[15].

Tarjima endi faqat so'z va jumalarni boshqa tilga o'tkazish emas. Lingvokulturologiya tarjimonlarga shuni o'rgatadiki, ular ikki til emas, balki ikki madaniyat o'rtasida muloqot qilayotgan vositachilar. Har bir so'z, ibora yoki matn orqasida ma'lum bir xalqning dunyoqarashi, qadriyatlar tizimi, odatlari va hayot tajribasi yotadi. Tarjimon bu madaniy ma'noni yo'qotmasdan yoki buzmasdan o'tkazishi kerak.

Lingvokulturologiya tarjimonlarga quyidagi savollarni doimiy ravishda berishga majbur qiladi: Bu so'z yoki ibora manba madaniyatida qanday ma'no va tuyg'u uyg'otadi? Maqsad tilida shu ma'no va tuyg'uni qanday ifodalash mumkin? Agar to'g'ridan-to'g'ri ekvivalenti bo'lmasa, qanday yo'l tutish kerak?

Masalan, o'zbek tilidagi "qaynona salom", "kelin salom", "non sindirish" kabi iboralar ingliz yoki rus tiliga so'zma-so'z tarjima qilinganda butunlay boshqa, ko'pincha ma'nosiz yoki noto'g'ri tuyuladigan shaklga kiradi. Lingvokulturologiya shu kabi madaniy bo'shliqlarni oldindan ko'rish va ularga mos strategiya tanlashga yordam beradi.

Tarjimonlar endi quyidagi usullarni tanlashda faqat grammatik to'g'rilikka emas, balki madaniy moslikka ham e'tibor berishni o'rganadi:

- madaniy farqni saqlab qolish uchun chetlashtirish (foreignization)
- maqsad o'quvchisiga tabiiyroq bo'lishi uchun o'zlashtirish (domestication)
- tushunarsiz joylarni izoh bilan ochib berish
- manba madaniyatiga xos bo'lgan obraz yoki ramzni saqlab qolish uchun transkripsiya + qisqa izoh
- maqsad madaniyatida shunga yaqin vazifani bajaradigan boshqa ibora topish

Ayniqsa badiiy asarlar, she'r, kinofilm subtitrlar, diplomatik matnlar, reklama va marketing materiallari tarjima qilinganda lingvokulturologik yondashuv juda muhim bo'ladi.[11] Chunki bu yerda nafaqat ma'no, balki hissiyot, ohang, madaniy assotsiatsiyalar va o'quvchida qoldiradigan ta'sir ham saqlanishi kerak.

Mashina tarjimasi (Google Translate, DeepL va shunga o'xshash tizimlar) hali ham lingvokulturologik jihatdan juda zaif[1]. U ko'pincha so'zma-so'z tarjima qiladi, madaniy ramzlar, xushmuomalalik darajasi, ijtimoiy ierarxiya ("siz/sen" farqi), yumshoq rad etish uslublari va frazeologik ma'nolarni yo'qotadi. Lingvokulturologiya shu sababli mashina tarjimasi natijalarini inson tomonidan tahrir qilish (post-editing) zarurligini ham asoslab beradi.

Natijada lingvokulturologiya quyidagilarni amalga oshirdi:

- ✓ tarjima jarayonini oddiy til almashinuvi darajasidan madaniyatlar o'rtasidagi muloqot darajasiga ko'tardi
- ✓ tarjimonni faqat til mutaxassisi emas, madaniy vositachi sifatida ko'rishni joriy qildi
- ✓ madaniy adekvatlikni tarjima sifatining asosiy mezonlaridan biriga aylantirdi
- ✓ tarjimonlarni tayyorlash dasturlarida madaniy bilim va madaniy sezgirlikni majburiy qismga aylantirdi[6,8,10]

Shu sababli bugungi kunda yaxshi tarjimon bo'lish uchun lingvokulturologik bilim va ong nafaqat foydali, balki deyarli majburiy holatga aylandi.

Ushbu maqola zamonaviy neyron mashina tarjimasi tizimlarida eng ko'p uchraydigan lingvokulturologik muammolarni tizimli tahlil qilish, ularning asosiy turlarini aniqlash, real misollar orqali ko'rsatish va mavjud yechim yo'llarini baholashni maqsad qiladi.

Metodologiya

Tadqiqotda bir necha usullar birgalikda qo'llanildi. Avvalo, qiyosiy lingvokulturologik tahlil orqali turli madaniyatlarga xos realiyalar, frazeologik birliklar va nutqiy xatti-harakat strategiyalari solishtirildi. Keyin mashina tarjimasi natijalaridagi xatolarni aniqlash va tasniflash uchun xato tahlili (error analysis) usuli qo'llanildi.

Tahlil uchun 2023–2025 yillar davomida Google Translate, DeepL, Microsoft Translator, Yandex Translate va ChatGPT-4o modellari orqali o'zbek, rus, ingliz, yapon va arab tillaridagi madaniy jihatdan sezgir matnlar (kundalik muloqot, adabiy parchalar, idiomatik iboralar, xushmuomalalik ifodalari) tarjima qilindi. Har bir holatda madaniy ma'noning saqlanish darajasi, ma'no yo'qotilishi va madaniy noto'g'ri talqinlar baholandi. Shuningdek, xorijiy olimlarning lingvokulturologik tarjima bo'yicha asosiy tadqiqotlari tanqidiy sharhlandi.

Natijalar

O'tkazilgan tahlillar natijasida avtomatik tarjimada quyidagi asosiy lingvokulturologik muammolar aniqlandi:

Birinchidan, madaniy bo'shliqlar va realiyalar. Ko'p hollarda (taxminan 85–90%) madaniy jihatdan o'ziga xos iboralar va tushunchalar so'zma-so'z yoki noto'g'ri tarjima qilinadi. Masalan, o'zbek tilidagi «qaynona salom» iborasi ingliz tiliga «mother-in-law greeting» shaklida o'tadi, lekin hurmat, oilaviy ierarxiya va madaniy odatning butun ma'nosi yo'qoladi. Xuddi shunday, rus tilidagi «душевность» so'zi «soulfulness» deb tarjima qilinadi, ammo rus madaniyatidagi chuqur emotsional issiqlik va samimiylik tuyg'usi yetkazilmaydi.

Ikkinchidan, ramziy va assotsiativ ma'nolar. Ramziy ma'noga ega so'zlar ko'pincha

neytral yoki noto'g'ri assotsiatsiya bilan beriladi. Masalan, «tuyaqush» so'zi o'zbek madaniyatida mas'uliyatsizlik ramzi bo'lsa-da, ingliz tilida oddiy hayvon ma'nosida qoladi.

Uchinchidan, xushmuomalalik va nutqiy xatti-harakat strategiyalari. Bilvosita rad etish, yumshoq iltifot va muloyimlik ifodalari tarjima jarayonida ko'pincha to'g'ridan-to'g'ri va qo'polroq shaklga o'tib qoladi. Masalan, o'zbek tilidagi «Balki keyinroq» iborasi ingliz tiliga «Maybe later» deb tarjima qilinadi, lekin madaniy muloyimlik va yumshoqlikning nozik ma'nosi yo'qoladi.

To'rtinchidan, frazeologik birliklar va idiomatik iboralar. Bu iboralar 90% dan ortiq hollarda so'zma-so'z tarjima qilinib, asl ma'nosi butunlay yo'qoladi. Misollar: «kick the bucket» → «paqirni tepmoq», «qo'lini cho'zmoq» → «stretch hand», «бить баклуши» → «beat thumbs».

Beshinchidan, ijtimoiy ierarxiya va gender markerlari. Hurmat darajasi («siz/sen»), yosh va jinsga bog'liq nutq shakllari ko'pincha hisobga olinmaydi va tarjima neytral holatga kelib qoladi.

Muhokama

Olingan natijalar House, Katan, Tymoczko kabi mualliflarning madaniy tarjima muammolari bo'yicha xulosalarini tasdiqlaydi. Hozirgi NMT modellari katta hajmdagi parallel korpuslar asosida o'qitilgan bo'lsa-da, madaniy kontekstning chuqur qatlamlari bu korpuslarda yetarli darajada ifodalanmagan. Ayniqsa kam resursli tillar (shu jumladan o'zbek tili) uchun madaniy sezgirlik ancha past darajada qolmoqda.

1. Eng samarali yechim yo'llari sifatida quyidagilar ko'rsatilmoqda:
2. madaniy bilim graflari (cultural knowledge graphs) integratsiyasi,
3. kontekstga chuqur moslashuvchan va madaniy jihatdan sezgir modellar,
4. multimodal tarjima (matn + tasvir + audio),
5. inson post-editing jarayonini majburiy qilish,
6. kam resursli tillar uchun maxsus fine-tuning va madaniy jihatdan boyitilgan korpuslar yaratish.

Shu bilan birga, diplomatik hujjatlar, huquqiy matnlar, adabiy asarlar va tibbiyot sohasidagi tarjimalar kabi yuqori mas'uliyat talab qiladigan hollarda avtomatik tarjimani faqat dastlabki bosqichda qo'llash va yakuniy matnni lingvokulturologik jihatdan malakali inson tomonidan tahrir qilish zarurati saqlanib qolmoqda.

Lingvokulturologik tarjima misollari

(neyron mashina tarjimasi kontekstida eng ko'p uchraydigan va muhim holatlar)

Lingvokulturologik tarjima muammolari deganda — tilning faqat so'z va grammatikasi emas, balki madaniy ma'no, assotsiatsiya, ijtimoiy normalar, nutqiy xatti-harakat strategiyalari va ramziy qatlamlarning to'g'ri uzatilishi tushuniladi.

Quyida turli tillar va madaniyatlar kesishmasida eng ko'p uchraydigan real misollar keltirilgan. Har bir misolda mashina tarjimasi (ko'pincha Google Translate, DeepL yoki ChatGPT asosidagi tarjima) va lingvokulturologik jihatdan to'g'riroq / madaniy jihatdan adekvatroq variant ko'rsatiladi.

1. Madaniy realiyalar va nomutanosib tushunchalar

Asl matn (manba tili)	Mashina tarjimasi (ko'pincha)	Lingvokulturologik to'g'riroq variant va izoh
Qaynona salom berdim.	I gave mother-in-law greeting.	“Qaynona bilan salomlashdim” yoki “qaynona oldiga kirdim” (madaniy odatning nomi va ma'nosi yo'qoladi)
Kelin salomga	I'm going to the	“Kelin salom berishga ketyapman” yoki

ketyapman.	bride greeting.	“kelinning salomiga borayapman” (butun marosim ma’nosi yo’qoladi)
Душевный разговор прошёл.	A soulful conversation took place.	“Yaxshi, samimiy suhbat bo’lib o’tdi” yoki “ruhiy yaqin suhbat qurildi” (rus madaniyatidagi “душевность” ma’nosi)
We had a nice small talk.	Biz yaxshi kichik gaplashdik.	“Yengil-yelpi suhbatlashdik” yoki “maydachuyda gaplashib turdik” (sharq madaniyatida bu salbiyroq talqin qilinishi mumkin)

2. Ramziy va assotsiativ ma’nolar

Asl matn	Mashina tarjimasi	Madaniy talqin va to’g’riroq uzatish usuli
U tuyaqushdek boshini qumga tiqdi.	He buried his head in the sand like an ostrich.	“Mas’uliyatdan qochdi”, “ko’zini yumib oldi” yoki “tuyaqushdek harakat qildi” (o’zbekdagi salbiy ramz saqlanishi kerak)
She’s as wise as an owl.	U boyqushdek dono.	“U juda aqlli / dono” (g’arbda ijobiy, ba’zi sharq madaniyatlarida boyqush o’lim / yomonlik ramzi)
Красная свадьба	Red wedding	“Qonli to’y” yoki “qizil to’y” (rus va slavyan madaniyatida “qizil” = qonli / fojiali)

3. Xushmuomalalik va nutqiy xatti-harakat strategiyalari

Asl matn (madaniy kontekst)	Mashina tarjimasi (ko’pincha)	To’g’riroq madaniy ekvivalent va izoh
Yo’q, rahmat, balki keyinroq...	No, thanks, maybe later...	“Yo’q, hozir emas-da, rahmat” / “Keyinroq qarar qilarmiz” (o’zbekdagi yumshoq rad etish uslubi)
ちょっと考えさせてください	Let me think a little.	“Bir oz o’ylab ko’ray” yoki “Hozircha aniq javob bera olmayman” (yaponcha bilvosita rad etish)
It's not bad.	Bu yomon emas.	“Yomon emas ekan”, “Hech narsaga yaramaydi emas”, “O’rtacha” (inglizcha kamtarona iltifot)
Sizga qanday yordam bera olaman?	How can I help you?	“Nima yordam kerak edi?” yoki “Qanday ish bilan keldingiz?” (o’zbekdagi mehmondo’stlik ohangi yo’qolgan)

4. Frazologizm va idiomatik iboralar

Asl ibora	So’zma-so’z mashina tarjimasi	Madaniy ekvivalent yoki to’g’ri ma’no uzatish
It rains cats and dogs.	Mushuk va itlar yomg’iri.	“Chelaklab yomg’ir yog’moqda”, “Juda kuchli yomg’ir”
Kick the bucket	Paqirni tepmoq	“O’lib qolmoq”, “dunyodan o’tmoq”, “ketmoq”
Бить баклуши	Baklushlarni urmoq	“Bo’sh yurmoq”, “hech narsa qilmay o’tirmoq”, “bo’sh vaqt o’tkazmoq”
Qo’lini cho’zmoq	Stretch hand	“Yordam bermoq”, “qo’l uzatmoq”, “yordamga kelmoq”
Non	Break bread	“Dasturxon atrofida o’tirib gaplashmoq”, “birga

sindirmoq		ovqatlanmoq va yaqinlashmoq” (o‘zbekdagi muhim madaniy marosim)

5. Ijtimoiy ierarxiya va hurmat darajasi

Asl matn	Mashina tarjimasi	Madaniy jihatdan muhim farq va to‘g‘riroq uzatish
Siz keldingizmi?	Did you come?	“Keldingizmi?” (hurmat shakli yo‘qolgan, suhbatdoshni past darajaga tushirib qo‘yishi mumkin)
Sen keldingmi?	Did you come?	“Keldingmi?” (yaqin odamga nisbatan tabiiy, lekin tarjima kontekstni ko‘rsatmaydi)
아빠가 오셨어요?	Did dad come?	“Dadangiz keldimi?” yoki “Otangiz keldimi?” (koreys tilidagi hurmat shakli inglizchada yo‘qoladi)

Xulosa

Neyron mashina tarjimasi texnologiyalari grammatik va leksik jihatdan yuqori natijalarga erishgan bo‘lsa-da, lingvokulturologik adekvatlik masalasi hali ham dolzarb muammo sifatida qolmoqda. Madaniy ma‘no, ramziy qatlamlar, nutqiy xatti-harakat strategiyalari va ijtimoiy kontekstni to‘liq uzatish hozirgi avtomatik tizimlar uchun eng qiyin vazifalardan biri bo‘lib qolmoqda. Shu sababli madaniy jihatdan sezgir va yuqori mas‘uliyat talab qiladigan matnlar uchun avtomatik tarjimani faqat yordamchi vosita sifatida ishlatish va yakuniy natijani malakali tarjimon tomonidan lingvokulturologik tahrir qilish tavsiya etiladi. Kelajakdagi tadqiqot va ishlanmalar madaniy intellektni chuqur integratsiya qilish, maxsus madaniy korpuslarni yaratish va inson-mashina hamkorligini takomillashtirish yo‘nalishlarida davom etishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Ziyaev A. Lingvokulturologiya va tarjima nazariyasi // Tilshunoslik masalalari. – 2019. – № 1. – B. 38–46.
2. Gambier Y., van Doorslaer L. (Eds.). Handbook of Translation Studies. Volume 5. – Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2021. – 291 p.
3. Tymoczko M. Enlarging Translation, Empowering Translators. – Manchester: St. Jerome Publishing, 2007. – 353 p.
4. Katan D. Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators. 3rd ed. – London; New York: Routledge, 2014. – 388 p.
5. Hervey S., Higgins I. Thinking Arabic Translation: A Course in Translation Method: Arabic to English. – London; New York: Routledge, 2002. – 256 p.
6. Ashurova D. Lingvokulturologiya va tarjima muammolari. – Toshkent: Fan, 2018. – 216 b.
7. Ataxanova G. Sh. Lingvokulturologik yondashuv va tarjima masalalari // Til va adabiyot ta’limi. – 2020. – № 4. – B. 45–52.
8. Boqieva G. O‘zbek tilshunosligida lingvokulturologik tadqiqotlarning rivojlanishi. – Toshkent: Universitet, 2015. – 180 b.
9. Bushuy A. M. Lingvokulturologik tadqiqotlar va o‘zbek tilshunosligi // O‘zbek tili va adabiyoti. – 2019. – № 3. – B. 28–35.
10. Djumanova D. Lingvokulturologiya va madaniy tarjima masalalari // Filologiya masalalari. – 2021. – № 2. – B. 67–74.
11. G‘iyazova B. M. Lingvokulturologiya nazariyasiga oid masalalar // Tilshunoslikdagi

zamonaviy yoʻnalishlar: muammo va yechimlar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2022. – B. 112–120.

12. Isamuhammedova S. Lingvokulturologik tadqiqotlar va oʻzbek tili // Oʻzbek tili va adabiyoti. – 2020. – № 1. – B. 56–63.

13. Mamatov A. Oʻzbek tilida lingvokulturologik tadqiqotlar. – Toshkent: Akademnashr, 2017. – 192 b.

14. Maxmaraimova Sh. T. Lingvokulturologiya: oʻquv qoʻllanma. – Toshkent: Oʻzbekiston, 2017. – 164 b.

15. Safarov Sh. Pragmatik tilshunoslik va lingvokulturologiya kesishmasi. – Toshkent: Fan, 2016. – 208 b.

16. Tosheva D. Tarjima va lingvokulturologik yondashuvlar // Tarjimon. – 2021. – № 3. – B. 34–41.

17. Tuxtaxodjaeva N. A. Oʻzbek tilshunosligida lingvokulturologiya yoʻnalishidagi tadqiqotlar // Ilmiy axborotnoma. – 2019. – № 4. – B. 78–85.